

TEHNIQUES OF ENFORCEMENTS OF INTERNATIONAL JURISDICTION ACTS

Denisa Barbu, Assist. Prof., PhD Student, "Valahia" University of Târgoviște, Florin Octavian Barbu, Lawyer, Dâmbovița Bar

Abstract: Techniques of enforcement of international jurisdiction act are different depending on the issuing international court and true nature of the act issued. Since a ruling, the decision belongs to the state, whether running or not.

Enforcement of a international decision depends on the nature of each case, on which the decision is adopted. Thus, it is not possible to address this issue in a general and abstract manner, behavior of parties involved in a dispute in the development and execution of a jurisdiction act varies depending on the nature and content of the issued act. For example, the documents issued in the proceedings applied, through which the international tribunal rule on its own jurisdiction competencies or on the admissibility of the request, it does not require enforcement by the states. Thus, acts which do not relate to the substance of the dispute examined, does not create positive binding enforcement blamed on litigants.

Keywords: enforcements of CIJ decisions; enforcements of CEDO decisions; enforcements of arbitral sentences; enforcements of CIP sentences; enforcements of decisions in TIPIu.

Din momentul pronunțării unei hotărâri de către o jurisdicție internațională, executarea sau neexecutarea acesteia constituie o decizie unilaterală a statului[1].

Actele internaționale adoptate de către tribunalele internaționale produc efecte juridice atât în ordinea juridică internațională, cât și în ordinea juridică internă a statelor-părți la litigiul, precum și a altor state, după caz.

Executarea hotărârilor Curții Internaționale de Justiție. În cadrul jurisprudenței CIJ nu se poate discuta despre o procedură executorie uniformă proprie dreptului internațional public și contenciosului internațional, hotărârile cu caracter declarativ având proceduri de garantare executorie de natură diferită față de hotărârile cu caracter constitutiv.

Astfel, hotărârile cu caracter declarativ au ca obiect recunoașterea/ nerecunoașterea unor drepturi subiective revendicate în cadrul litigiului, dispozitivul hotărârii neincluzând ordine directe adresate părților, conturând doar o linie de comportament îndreptat spre prevenția ulterioară de contestații, părțile fiind ținute să se conformeze conduitei prescrise.

Exemple de hotărâri cu caracter declarativ sunt:

1. *Actele care constată acțiuni din partea unui stat ca fiind conforme/ neconforme dreptului internațional public.* (Stabilirea dacă delimitarea zonei interne de pescuit în baza unui decret național este sau nu legitimă în sensul dreptului internațional este un exemplu în care CIJ examinează metoda aplicată, raționamentul conformității metodei cu normele *jus cogens* fiind decisiv la adoptarea hotărârii declarative autoexecutorii).

2. *Actele care țin de interpretarea unui tratat.* Aceste hotărâri sunt autoexecutorii datorită naturii lor, interpretarea dată de către CIJ având forță juridică pentru actorii implicați, dar și pentru orice subiect în general.
3. *Actele emise în materia diferendelor teritoriale.* Acestea se referă la hotărâri care privesc un teritoriu nesusceptibil ocupației externe și hotărâri care se referă la teritorii efectiv ocupate de către alte state. Astfel, în prima situație, CIJ recunoaște juridic apartenența teritoriului disputat suveranității unei părți, orice altă revendicare după pronunțarea hotărârii CIJ reprezentând o încălcare a dreptului internațional. Aceeași este situația în cazul recunoașterii validității cazului preexistent privind teritoriile contestate, celelalte state fiind obligate să se abțină de la orice măsuri care ar aduce prejudicii intereselor statului suveran.

În cazul diferendelor teritoriale care se referă la teritorii aflate sub ocupație străină, hotărârea CIJ, deși declarativă, nu este autoexecutorie, fiind necesară retragerea statului care a pierdut procesul. Astfel, CIJ a restabilit suveranitatea Ciadului asupra unui teritoriu ocupat de către Libia aproape două decenii în speța *Diferendul de frontieră (Ciad c. Libia)* [2], evacuarea trupelor libiene din regiunea Banda d'Aouzou făcându-se după patru luni de la pronunțarea hotărârii [3]. În general, diferendele frontaliere între statele limitrofe sunt rezolvate de către CIJ prin examinarea atentă a metodei de delimitare aplicabilă, executarea hotărârii pronunțate constând de fapt în demarcația indicată de Curte.

Spre deosebire de hotărârile cu caracter declarativ, prin hotărârile cu caracter constitutiv sunt operate modificări ale situației juridice preexistente, constând în crearea de reguli juridice noi sau modificarea esențială a unei situații de fapt și/sau de drept. Spre exemplu, suntem în prezența unei hotărâri constitutive când prevederile unui tratat internațional sunt interpretate de către CIJ în sensul că procedurile aplicate de un stat sunt contrare acestui tratat, fiind instituită de Curte obligația nouă a statului de a se conforma prescripțiilor rezolutorii și de a-și modifica/abroga/înlocui procedurile aplicate.

Un alt exemplu de hotărâre constitutivă este când aceasta impune responsabilitatea plății de despăgubiri din partea unui stat pentru prejudicii cauzate altui stat, însă acestea sunt destul de rare, CIJ pronunțându-se doar asupra încălcării și lăsând la latitudinea părților stabilirea cuantumului reparatoriu - speța *Stâmtoarea Corfu* (Marea Britanie c. Albania), prima speță unde CIJ a statuat expres asupra cuantumului reparației datorate de statul albanez, reparație care a fost achitată abia în 1992 în baza unui acord adițional încheiat între părțile în conflict, după mai bine de patru decenii de neexecutare; speța *Ahmadou Sadio Diallo* (Guineea c. Republica Democrată Congo), unde CIJ s-a pronunțat asupra cuantumului satisfacției echitabile datorate de către Congo în favoarea Guineei - 85000 de dolari SUA pentru prejudiciul nematerial și 10000 dolari SUA pentru prejudiciul material adus proprietății private a victimei.

Actele jurisdicționale, deși obligatorii, nu dispun de forța executorie, totuși, dreptul internațional cunoaște unele tehnici de executare a hotărârilor judiciare internaționale.

Astfel, în cazul în care un stat care a fost parte în litigiu nu se supune hotărârii pronunțate de CIJ, fiind obligat în conformitate cu art. 94 din Carta ONU, cealaltă parte se poate adresa Consiliului de Securitate al ONU care are posibilitatea să facă recomandări sau

chiar să ia măsurile necesare pentru îndeplinirea hotărârii. Prevederile art.94, alin.2 din Carta ONU indică expres că, Consiliul de Securitate poate să asigure executarea hotărârilor Curții doar în cazul în care estimează că este absolut necesar, în versiunea inițială a Cartei, Consiliul de Securitate fiind obligat să acționeze în cazul solicitării din partea unei părți cu privire la neconformarea celeilalte părți litigante cu hotărârea pronunțată de către Curte.

La Conferința de la San Francisco, au apărut o serie de discuții pe marginea prevederilor art.94, alin. 2 și sintagma „în caz că socotește necesar”, punându-se accent pe slăbirea independenței Curții față de Consiliul de Securitate, care apare într-o dublă postură: de organ politic suprem al ONU, și în același timp, unicul mecanism de executare în sistemul ONU, fiind investit cu puterea de a încuraja soluționarea pașnică a diferendelor internaționale conform Capitolului VII din Carta ONU[4].

Prin urmare, respectarea prevederilor art.94, alin.2 va determina dificultăți practice care se vor evidenția mai ales în cazurile în care Consiliul de Securitate va fi nevoit să adopte *ex officio* o rezoluție contra unui membru permanent în defavoarea căruia a fost pronunțată o hotărâre și care refuză să se conformeze acesteia[5].

Până în prezent doar trei hotărâri au întâmpinat dificultăți în ceea ce privește executarea: în spețele *Strâmtoarea Corfu*, *Competențelor în materie de pescuit și Activități militare și paramilitare în Nicaragua și contra acesteia*. Despre prima speță am discutat anterior, în speța *Competențelor în materie de pescuit*, soluțiile reținute de către Curte au fost repede depășite de evoluțiile din dreptul mării și de aceea nu au fost puse în aplicare de către Islanda. În ceea ce privește diferendul dintre Nicaragua și SUA, hotărârea Curții din 27 iunie 1986, nu a fost decât parțial executată și cazul nu s-a finalizat printr-o desistare a statului Nicaragua decât după schimbarea de direcție politică de la Managua, reorientarea relațiilor dintre cele două țări și reluarea ajutorului financiar american pentru Nicaragua[6].

O altă întrebare care se pune cu privire la prevederile art.94, alin.2, este dacă, Consiliul de Securitate este competent să procedeze la revizuirea hotărârilor CIJ?

Răspunsul este că nicio prevedere din Carta ONU nu conține asemenea stipulații, însă această problemă urmează să fie analizată în raport cu prevederile art.34 și art.39 din Cartă, care conferă Consiliului de Securitate puterea de a discuta și a se pronunța asupra oricărui diferend sau situație „care ar putea duce la fricțiuni internaționale”, o asemenea abordare apărând ca o revizuire politică a hotărârii CIJ. O astfel de formă de revizuire implică și sancțiuni formale, dacă proiectul de rezoluție nu a fost adoptat cu majoritatea necesară. Printre primele exemple în care a fost invocat art.94, alin.2, au fost cauzele *Compania de petrol anglo – iraniană* (Regatul Unit c. Iranului) din 1951, și *Acțiunile militare și paramilitare în și contra Nicaragului* (Nicaragua c. SUA) din 1986.

În prima speță prevederile art.94, alin.2, au fost invocate în legătură cu ordonanța Curții din 5 iulie 1951[7] prin care au fost dispuse măsuri provizorii, iar membrii Consiliului au examinat cererea prin coroborarea argumentelor prezentate de părți Curții, procedând astfel la o revizuire a hotărârii pronunțate de Curte.

În a doua speță, recursul în fața Consiliului de Securitate, reprezintă o amenințare pentru autoritatea hotărârilor Curții, ca urmare a exprimării dreptului de veto din partea SUA asupra rezoluției Consiliului de Securitate în cauza respectivă. Această situație a determinat

Nicaragua să transfere examinarea problemei din competența Consiliului de Securitate în cea a Adunării Generale, care conform art.10 și 11, alin.4 din Cartă, a adoptat o rezoluție cu privire la problemele procedurii de votare în cadrul Consiliului de Securitate[8].

Concluzia este că doar atitudinea rezervată a organelor politice a Națiunilor Unite și a membrilor ei ar constitui singura posibilitate reală de a menține autoritatea Curții, în asemenea situații practice, urmând a fi instituită o reglementare convențională[5].

Executarea unui act jurisdicțional mai poate fi realizat și pe calea tribunalelor naționale, ele putând recunoaște validitatea acestor hotărâri[9]. În cazul refuzului unui stat debitor de executare a obligației față de un stat creditor, acesta din urmă poate apela la instanțele judiciare interne în vederea asigurării executării actului pronunțat de o instanță jurisdicțională internațională, însă această situație nu se referă la recunoașterea caracterului definitiv și obligatoriu al hotărârii internaționale de către un tribunal național, dar privește procedura executării forțate a actului prin intermediul autorității magistratului național, când o asemenea procedură executorie este de fapt posibilă (spre exemplu – speța CPJI *Societatea comercială a Belgiei* (Belgia c. Greciei))[10].

În această speță s-a dat hotărârea din 15 iunie 1939 de către Curtea Permanentă de Justiție Internațională în care s-a subliniat caracterul obligatoriu și definitiv al sentințelor arbitrale pronunțate, însă actele internaționale jurisdicționale rămânând neexecutate până în anul 1950, societatea reclamantă a recurs la sesizarea Tribunalului de la Bruxelles privind confiscarea fondurilor alocate în conformitate cu planul Marshall în favoarea statului elen, depozitate în instituțiile financiare belgiene. Tribunalul de la Bruxelles admite cererea de confiscare, iar statul elen ridică trei excepții preliminare, excepția inexistenței unui act de justificare a confiscării fiind reținută de tribunal. Tribunalul în decizia adoptată arată că obținerea imediată a sumelor reclamate este imposibilă din motivul inexistenței unui act cu titlu executoriu (*exequatur*), în fapt tribunalul punând semne de egalitate între sentințele arbitrale și hotărârea CPJI cu actele jurisdicționale străine ale altor state, susceptibile procedurii *exequatur – ului*. [1.p.446].

Decizia tribunalului belgian a fost criticată de doctrină, magistrați făcându-se vinovați de incompetență și comiteri de erori de drept incompatibile cu funcțiile deținute[11].

Remarcăm că, în general autorizarea executării forțate a unei hotărâri internaționale de către un tribunal intern în favoarea unui alt stat privește doar spețele de natură economică și financiară, referitoare la încasare de fonduri, fiind imposibilă teoretic și mai ales practic executarea forțată prin echivalent a actelor de demarcație teritorială sau încetarea actelor de agresiune.

Trăsăturile fundamentale ale actelor emise de CIJ privind executarea:

- statele sunt obligate să execute hotărârile CIJ în virtutea Cartei ONU și principiului respectării de bună voie și cu bună – credință a angajamentelor asumate (*pacta sunt servanda*);
- executarea propriu-zisă a hotărârilor CIJ constituie o operațiune care creează noi legături juridice între state, deoarece odată cu pronunțarea unei hotărâri, statele intră în faza negocierii modalităților de executare a acesteia, iar dacă sunt de bună

- credință, ele urmează să ajungă la o nouă înțelegere obligatorie pentru toți subiecții implicați;
- refuzul de executare a hotărârilor CIJ se poate solda cu procedura executării forțate de ordin instituțional prin declanșarea de acțiuni punitive din partea Consiliului de Securitate al ONU;
- în cazul ineficienței procedurii de executare forțată, neexecutarea hotărârii CIJ, angajează responsabilitatea internațională a statului recalcitrant și autorizează adoptarea de contra – măsuri de către statul lezat în interesele sale.

Executarea hotărârilor CEDO. Hotărârile CEDO nu constituie titlu executoriu și conform art.46 din Convenție sunt transmise Comitetului de Miniștri, care supraveghează executarea lor. Această dispoziție este o obligație juridică asumată printr-un tratat internațional și trebuie raportată la prevederile art.1 din Convenție care instituie obligația impusă statelor de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția lor. Hotărârile instanței europene deși au caracter declarativ, totuși, ele sunt obligatorii pentru state, supravegherea executării lor revenind unui organism politic, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei și nu însuși organului jurisdicțional de la care emană[12].

Precizăm că sunt susceptibile de executare numai hotărârile definitive CEDO (care constau într-o încălcare a Convenției, deseori numite „de condamnare a statului”, hotărâri adoptate de Comitete conform art. 28, paragraf 1, lit.b, de Camere conform art. 29 și de Marea Cameră conform art. 31) , dar nu și deciziile CEDO. Problema executării se pune atât în privința hotărârilor care acordă și o satisfacție echitabilă victimei încălcării, cât și în privința hotărârilor care se limitează numai la constatarea existenței unei încălcări a drepturilor omului.

De asemenea, Regulamentul Curții prevede expres că sunt susceptibile de executare și hotărârile prin care Camerele sau Marea Cameră radiază o cauză de pe rol, dacă acestea conțin angajamente cărora au putut să le fie subordonate de sistarea reclamantului, reglementarea amiabilă sau soluționarea litigiului[13].

Regulile aplicabile în dreptul internațional public impun concluzia că refuzul de a executa sau executarea necorespunzătoare a unei hotărâri a Curții Europene, atrage o încălcare de sine stătătoare a Convenției, angajând răspunderea internațională a statului respectiv[14].

În situația în care o parte contractantă nu își onorează angajamentele convenționale, Comitetul de Miniștri în urma unei procedurii distincte este în drept să examineze măsurile care i se impun în vederea sancționării acestei părți[15].

Comitetul a adoptat în 2006 Regulile în vederea supravegherii executării hotărârilor și a termenilor reglementării amiabile[16].

Potrivit acestui document, după transmiterea unei hotărâri Comitetului, cauza este înscrisă pe ordinea de zi, statul pârât este invitat să prezinte informații despre măsurile luate sau care urmează a fi luate ca urmare a adoptării hotărârii. În cazul supravegherii executării, Comitetul de Miniștri examinează modul de îndeplinire a obligației de plată a despăgubirilor acordate de către statele condamnate, precum și luarea unor măsuri individuale cu caracter

urgent sau a unor măsuri cu caracter general în vederea restabilirii drepturilor încălcate de acestea. Dacă statul declară că nu poate să informeze Comitetul despre măsurile generale necesare pentru a se asigura respectarea hotărârii, cauza este din nou înscrisă pe ordinea de zi a unei reuniuni a acestuia care trebuie să aibă loc în cel mult șase luni. Informațiile furnizate de către state Comitetului de Miniștri în aplicarea art.46 al Convenției sunt accesibile publicului, cu excepția cazului când Comitetul decide altfel în scopul protecției unor interese legitime sau private[17].

Comitetul de Miniștri este competent a lua în considerare orice plângere transmisă de reclamant în privința plății satisfacției echitabile sau a executării măsurilor individuale, putând adopta rezoluții interimare cu scopul de a impulsiona statul în începerea executării hotărârii. După constatarea referitoare la faptul că statul a luat toate măsurile necesare pentru a se conforma hotărârii Curții, Comitetul adoptă o rezoluție finală prin care constată că și-a îndeplinit funcțiile conform art.46 al Convenției.

Potrivit Regulii nr.5, Comitetul de Miniștri va adopta un raport anual cu privire la acțiunile întreprinse potrivit art.46, paragraf 2 și 5 și art.39, paragraf 4 al Convenției, care urmează a fi transmis Curții, Secretarului General, Adunării Parlamentare și Comisarului pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (primul raport anual al CM fiind întocmit și publicat în martie 2008).

Până la intrarea în vigoare a Protocolului 14, sarcina CM a fost una dificilă neexistând un sistem coerent de sancțiuni intermediare până la aplicarea sancțiunilor drastice instituite de art.7 și 8 ale Statutului Consiliului Europei (suspendarea dreptului de reprezentare și excluderea din organizație)[18].

Pentru înlăturarea acestor dificultăți de ordin politic (cauza *Loizidou c. Turciei*)[19], la nivelul Comitetului de Miniștri s-au făcut o serie de propuneri pentru instituirea prin Convenție de noi reguli și sancțiuni intermediare, realizate abia la 1 iunie 2010, odată cu intrarea în vigoare a Protocolului 14 la Convenție. Pe lângă acestea începând cu anul 2000, CM a elaborat șase recomandări:

- Recomandarea Rec (2000) 2 din 19 ianuarie 2000, cu privire la redeschiderea și reexaminarea anumitor cauze la nivel național ca urmare a hotărârii pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului[20];
- Recomandarea Rec (2002) 13 din 18 decembrie 2002, cu privire la publicarea și răspândirea textului Convenției Europene și a precedentelor Curții Europene în toate statele – membre[21];
- Recomandarea Rec (2004) 4 din 12 mai 2004, cu privire la introducerea studierii Convenției Europene în ciclul universitar și organizarea de traininguri profesionale[22];
- Recomandarea Rec (2004) 5 din 12 mai 2004, privind verificarea compatibilității proiectelor de legi, a legilor în vigoare și a practicii administrative cu standardele reglementate prin Convenția Europeană[23];
- Recomandarea Rec (2004) 6 din 12 mai 2004, cu privire la perfecționarea remediilor naționale[24];

- Recomandarea Rec (2008) din 6 februarie 2008, cu privire la măsurile eficiente pentru executarea rapidă la nivel intern a hotărârilor Curții Europene[25].

Au fost adoptate de către CM și o serie de măsuri în vederea eficientizării executării hotărârilor:

- elaborarea unor studii detaliate asupra practicii de executare a hotărârilor cu scopul de a acorda autorităților naționale asistență pentru găsirea răspunsurilor la diverse probleme ce apar în materia executării (spre exemplu monitorizarea plății sumelor ca urmare a deciziilor asupra satisfacției echitabile)[26];
- schimbul de opinii cu alte instituții (spre exemplu schimbul de opinii cu Adunarea Parlamentară în ce se realizează în contextul monitorizării regulate.
- crearea unei baze de date globală cu informație ușor accesibilă privind starea executării hotărârilor (site-ul web dedicat executării hotărârilor CEDO cuprinde informația actuală sortată după state în ordinea progreselor înregistrate la executarea hotărârilor[27].
- dezvoltarea metodelor de lucru ale Comitetului de Miniștri (extinderea ședințelor de la șase ședințe cu o durată de două zile la patru ședințe a câte trei zile în anul 2008, considerându-se că prin acest program de lucru se acordă mai mult timp Secretariatului – Departamentului de executare a hotărârilor CEDO – și statelor să se pregătească);
- instituirea unor programe speciale privind executarea hotărârilor Curții.

De asemenea, un rol important în procesul de executare a hotărârilor Curții Europene îl are și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei[28].

Adunarea Parlamentară poate iniția procedura de monitorizare a statului în cauză, poate formula întrebări scrise și orale Comitetului de Miniștri. În fapt prin rezoluția respectivă, Adunarea Parlamentară a invitat statele – părți să asigure redresarea situației individuale a reclamantului și să vegheze ca legislația națională să prevadă revizuirea proceselor în urma unei hotărâri a Curții[29].

Există și alte mijloace folosite de Adunare cu privire la executarea hotărârilor Curții, cum ar fi:

- asigurarea unei transparențe în procedura de executare;
- monitorizarea permanentă a executării acestor hotărâri;
- corespondența cu delegațiile naționale pentru a le solicita să intervină pe lângă guvernele respective în scopul respectării hotărârilor Curții;
- cererii adresate miniștrilor de justiție ai statelor în cauză pentru a da explicații Adunării, în caz de refuz sau de durată excesivă a executării unei hotărâri a Curții;
- adoptarea de recomandări speciale, la inițiativa Comitetului de Miniștri, privind executarea anumitor hotărâri;
- dezbaterile de urgență a unor situații speciale, dacă statul în cauză face dovada unei rele – voințe în executarea hotărârilor;
- în caz de eșec al acestor măsuri, luarea în considerare a altor mijloace de constrângere politică prevăzute de Regulamentul intern al Adunării și/sau recomandarea ce poate fi făcută Comitetului de Miniștri de a utiliza împotriva

statului în cauză dispozițiile art.8 din Statutul Consiliului Europei[12.pp.1579-1580]. Implicarea Adunării vizează să responsabilizeze și mai mult parlamentarii europeni în ceea ce privește angajamentele internaționale ale guvernelor lor[30].

De asemenea, Comisarul European pentru Drepturile Omului are un rol important în promovarea respectării prevederilor Convenției Europene și a hotărârilor Curții în contextul dialogurilor purtate cu guvernele statelor vizate și a vizitelor în statele – membre. De asemenea a început o colaborare eficientă în domeniul drepturilor omului cu instituțiile naționale.

Executarea sentințelor arbitrale. În ceea ce privește arbitrajul național nu există un mecanism de supraveghere a executării sentințelor arbitrale pronunțate. Executarea este voluntară și se bazează pe buna – credință a părților, conform principiului *pacta sunt servanda bonae fide*, dat fiind faptul că instanța arbitrală este creată printr-un tratat, supus regulilor dreptului tratatelor și care conține și obligația părților de a respecta și executa sentința.

Executarea sentințelor Curții penale Internaționale. Executarea sentințelor este prevăzută în capitolul X din Statutul de la Roma, aceasta fiind exercitată de către Președinție, dacă prin Regulile de procedură și de probe nu se stabilește altfel. Astfel, o sentință cu pedeapsa închisorii va fi executată într-un stat desemnat de CPI, de pe o listă de state care și-au manifestat acceptul de a primi persoanele condamnate. Statul inclus în lista respectivă poate însoți acceptarea de condiții care trebuie să fie acceptate de Curte. Aceste condiții pot fi retrase oricând de statul care le-a înaintat, iar orice modificări sau completări la condițiile respective trebuie să fie confirmate de Președinția Curții. De asemenea, statul respectiv poate oricând informa Grefierul Curții despre intenția sa de a fi exclus din lista statelor executante, fără a aduce atingere executării sentințelor în privința condamnaților care au fost deja acceptați de către statul respectiv (potrivit art.200, alin.3 și 4 din Regulamentul de procedură și de probe). Desemnarea statului însărcinat cu executarea se face în raport de următoarele considerente: principiul în virtutea căruia statele – părți trebuie să împartă responsabilitatea executării pedepsei închisorii în mod echitabil, regulile și standardele internaționale care guvernează tratamentul deținuților, punctul de vedere al persoanei condamnate, naționalitatea persoanei condamnate. În cazul în care nu va fi desemnat niciun stat, pedeapsa cu închisoarea va fi executată într-o instituție penitenciară comunicată de statul – gazdă în condițiile definite în acordul de sediu, cheltuielile fiind puse în sarcina Curții[31]. Curtea este cea care controlează executarea pedepsei cu închisoarea, care trebuie să fie conformă normelor internaționale general acceptate cu privire la tratamentul deținuților și cu privire la condițiile de detenție, care vor fi guvernate de legea statului de executare, armonizată la acordurile internaționale privind tratament deținuților, și care nu pot fi altele decât acelea pe care statul de executare le aplică condamnaților deținuți pentru infracțiuni similare[31,art.106]. După executarea pedepsei, potrivit art.107 din Statut, persoana care nu este resortisant al statului de executare poate fi transferată într-un alt stat care acceptă ori este obligat să o primească, în funcție de dorința persoanei de a fi transferată, numai dacă statul de executare nu autorizează persoana să rămână pe teritoriul său, cheltuielile de transport fiind suportate de Curte, în cazul în care niciun stat nu le preia asupra lui. Potrivit aceluiași articol cu rezervele impuse de art.108 din Statut, statul de executare are dreptul să extrădeze sau să predea persoana pe care

o are în detenție statului care a cerut extrădarea sau remiterea persoanei, în scopul judecării sau executării unei pedepse.

Pe lângă această obligație, statele se angajează să asigure executarea amenzilor și a măsurilor de confiscare dispuse de Curte, aceasta fiind imputabilă tuturor statelor – părți la Statut. Președinția Curții ,pentru executarea acestei dispoziții, trimite copiile hotărârii oricărui stat cu care condamnatul are următoarele puncte de legătură: cetățenie,domiciliul sau reședința obișnuită a condamnatului, locul situării bunurilor și activelor sale. Statele – părți vor executa pedeapsa amenzii și măsurile de confiscare ordonate de Curte fără a prejudicia drepturile terților de bună-credință, în conformitate cu procedurile prevăzute de legislațiile lor naționale[32]. În cazul în care măsura confiscării nu poate fi pusă în executare de către un stat-parte, acesta va lua măsurile necesare recuperării valorii produsului, a bunurilor ori a averilor , fără a prejudicia drepturile terților de bună-credință[31,art.109,alin.2]. Bunurile ori contravaloarea lor vor fi transferate de statul-parte care le-a valorificat, în executarea sentinței, către Curte[31, art.109, alin.3].

Cu privire la măsura reducerii pedepsei, doar Curtea decide acest lucru, după ascultarea condamnatului, fără ca statul de executare să poată dispune eliberarea persoanei înainte de expirarea duratei pedepsei pronunțate de Curte, condițiile de reducere a duratei pedepsei fiind prevăzute de art.100 din Statut. După executarea pedepsei, condamnatul rupe orice legătură cu Curtea și se supune în continuare legislației statului pe teritoriul căruia se află[33].

În caz de evadare a persoanei condamnate din detenția statului de executare, acest stat, după consultarea cu Curtea, va cere predarea persoanei statului unde aceasta a fost localizată, conform acordurilor bilaterale și multilaterale sau predarea persoanei Curții, în baza capitolului IX din Statut. Dacă predarea persoanei este solicitată de Curte, ea poate cere ca persoana să fie predată statului de executare sau altui stat[31,art.111].

Executarea hotărârilor în cadrul Tribunalului Internațional Penal pentru fosta Iugoslavie. TIPIu este o instanță internațională ad-hoc, care își exercită autoritatea pe baza Rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU (nr. 808 din 22 februarie 1993 și nr. 827 din 25 mai 1993), fiind investită cu autoritatea adoptării de acte obligatorii și nu în baza consimțământului expres al statelor exprimat sub forma unui tratat internațional.

Statele au obligația de a participa la procedura judiciară internațională, refuzul de a coopera făcând parte din obiectul unei proceduri distincte[34].

Spre exemplu, dacă nu este executat un mandat de arest emis de TIPIu de către un stat într-un termen rezonabil, camera de primă instanță reexaminează actul de acuzare, emițând un mandat de arestare internațional pe numele învinutului, dacă se constată că sunt juste temeiurile acuzării. Neexecutarea mandatului este considerată refuzul statului de a coopera și se informează Consiliul de Securitate al ONU care de cele mai multe ori se rezumă la declarații, în cazuri speciale recurgând la sancțiuni de natură economică.

Dacă un stat refuză să dea curs unei ordonanțe obligatorii (de colectare/ prezentare de probe) emise de TIPIu, acesta din urmă se poate pronunța asupra încălcării actului său de constituire (Statutului). Astfel, dacă TIPIu emite un mandat de arestare internațional, executarea acestuia devine obligatorie pentru toate statele în mod abstract, nelimitându-se la

statele interesate sau direct vizate. Totuși, obligativitatea executării actelor TIPIu este una mijlocită, fiind fundamentată pe autoritatea și competențele Consiliului de Securitate al ONU dată fiind modalitatea de constituire a TIPIu.

În concluzie, menționăm că buna executare a hotărârilor jurisdicțiilor internaționale este esențială din mai multe considerente. În primul rând, aceasta are ca obiectiv perfecționarea și promovarea protecției, după caz, a drepturilor statelor în relațiile dintre ele, în cadrul jurisdicțiilor contencioase, fie ale individului, în cadrul jurisdicțiilor pentru drepturile omului, prin remedierea încălcărilor comise și întreprinderea măsurilor necesare pentru prevenirea unor asemenea ilegalități sau stoparea continuării încălcării declanșate.

În al doilea rând, buna executare sporește încrederea în autoritatea și capacitatea jurisdicțiilor internaționale de a contribui la realizarea actului de justiție, în măsura în care neconformarea hotărârilor jurisdicției internaționale diminuează grav rolul acesteia în procesul restabilirii valorilor lezate și principiilor dreptului internațional.

BIBLIOGRAFIE

[1].Rosenne S. The Law and Practice of the International Court 1920-1996.Vol.I.The Hague: Martinus Nijhoff, 1997.p. 218.

[2].Cauza *Diferendul de frontieră* (Libia c. Ciad),hotărârea CIJ din 3 februarie 1994, publicată pe <http://www.icj-cij.org/docket/files/83/6897.pdf> (accesat la 22.04.2012).

[3]. Guillaume G. Les grandes crises internationales et le droit. Paris: Seuil, 1994, p.315.

[4]. Sârcu D. Efectele actului jurisdicțional în ordinea juridică internă a statelor. În: Implementarea normelor dreptului internațional în legislația națională a Republicii Moldova. Chișinău: CEP USM, 2011, p.99.

[5]. Tanzi A. Problems of Enforcement of Decisions of the International Court of Justice and the Law of the United Nations, <http://www.ejil.org/journal/Vol6/No4/art2.html> (accesat la 17.11.2011).

[6].Aurescu B. Sistemul jurisdicțiilor internaționale. Bucureși:Lumina Lex,1993.p.33.

[7]. Cauza *Anglo-Iranian Oil Co.*(Marea Britanie c. Iranului), ordonanța CIJ din 5 iulie 1951, publicată pe <http://www.icj-cij.org/docket/files/16/2012.pdf> (accesat la 09.02.2012).

[8].Rezoluția AgG ONU nr. 267(III) din 14 aprilie 1949, publicată pe <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN?NR0/044/38/IMG/NR004438.pdf?OpenElement> (accesat la 07.06.2012).

[9]. Voican M. ș.a. Curți Internaționale de justiție. București:All Beck,2000. p.174.

[10].Cauza *Societatea comercială a Belgiei* (belgia c. Greciei), hotărârea CPJI din 15 iunie 1939, publicată pe http://www.icj-cij.org/pcij/serie_AB/AB_78/01_Societe_commerciale_de_Belgique_Arret.pdf (accesat la 21.04.2012).

[11].Pinto R. Cour International de Justice. În: Jurisclasseur de droit international, vol.III,1980,pp.215-218.

[12]. Bîrsan C. Convenția Europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Ediția 2- București: C.H.Beck, 2010, p.600.

[13]. Regulamentul CEDO, art.43¹, paragraf 3.

[14]. Protocolul 14 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, art. 16.

[15]. Sârcu D. Unele reflecții cu privire la executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Rezultatele comunicărilor Conferinței Științifice internaționale cu genericul „Învățământul superior și cercetarea- piloni ai societății bazate pe cunoaștere” dedicată jubileului de 60 ani ai Universității de Stat din Moldova, Științe socioumaniste, 2006, vol.II, pp.329-330.

[16]. Regulile CM al CoE în vederea supravegherii executării hotărârilor și a termenilor reglementării amiabile din 10 mai 2006, publicate pe [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/DEI/Dec\(2006\)964/4.4&Language=IanFrench&Ver=app4&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/DEI/Dec(2006)964/4.4&Language=IanFrench&Ver=app4&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383) (accesat la 10.06.2012).

[17]. Regula nr. 8 a Comitetului de Miniștri.

[18]. Statutul Consiliului Europei din 5 mai 1949, publicat pe <http://www.conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=001&CM=8&DF=06/06/2012&CL=FRE> (accesat la 05.05.2012).

[19]. CEDO, Loizidou c. Turciei, hotărârea din 23 martie 1995, publicată pe <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=3%portal=hbkm&action=html&highlight=Lloizidou%20%7C%20v.%20%7C%20Turkey&sessionid=98926916&skin=hudoc-en> (accesat la 07.06.2012).

[20]. Recomandarea CM al CoE (2000) 2 din 9 ianuarie 2000, publicată pe <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=334147&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (accesat la 07.06.2012).

[21]. Recomandarea CM al CoE (2002) 13 din 18 decembrie 2002, publicată pe <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=331657&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (accesat la 07.06.2012).

[22]. Recomandarea CM al CoE (2004) 4 din 12 mai 2004, publicată pe <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=743277&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (accesat la 07.06.2012).

[23]. Recomandarea CM al CoE (2004) 5 din 12 mai 2004, publicată pe <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=743297&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (accesat la 07.06.2012).

[24]. Recomandarea CM al CoE (2004) 6 din 12 mai 2004, publicată pe <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=743317&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (accesat la 07.06.2012).

[25]. Recomandarea CM al CoE (2008) din 6 februarie 2008 cu privire la măsurile eficiente pentru executarea rapidă la nivel intern a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, publicată pe [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec\(2008\)2&Language=IanFrench&Ver=original](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec(2008)2&Language=IanFrench&Ver=original)

[&Site=CM&BackcolorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383](#) (accesat la 07.06.2012).

[26].Contrôle du paiement des sommes allouées au titre de la satisfaction équitable: aperçu de la pratique actuelle du Comité des Ministres, Cm a CoE DH(2008)7 final, din 15 ianuarie 2009, publicat pe [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Inf/DH\(2008\)7&Language=lanFrench&Ver=final%Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Inf/DH(2008)7&Language=lanFrench&Ver=final%Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383) (accesat la 09.06.2012).

[27].Exécution des arrêts de la Cour européenne des droits de l' homme, publicat pe http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution/default_FR.asp? (accesat la 07.06.2012).

[28].Rezoluția APCE a CoE nr. 1226 privind executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului din 28 septembrie 2000, publicată pe <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=16834&Language=FR> (accesat la 10.06.2012).

[29].Bogdan D., Selegean M., Roșianu C. ș.a. Drepturi și libertăți fundamentale în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. București:All Beck,2005. p.657.

[30].Selejan-Guțan B. Protecția europeană a drepturilor omului.București:Ed.C.H.Beck,2006,pp. 66-68.

[31].Statutul Curții penale Internaționale din 17 iulie 1998, publicat pe <http://icc-cpi.int/Menus/ICC/Legal+Texts+andTools/Official+Journal/Rome+Statute.htm> (accesat la 08.12.2011).

[32].Pivniceru M.M. Răspunderea penală în dreptul internațional. Iași:polirom,1999,pp.197-199.

[33].Ponta V., coman D. Curtea Penală InternaționalăBucurești:Ed.Lumina Lex, 2004,p. 207.

[34].Pazartis P. Mesures suivi dans le cadre des procédures devant les tribunaux pénaux internationaux ad hoc.În: L'effectivité des organisations:mécanismes de suivi et de controle. Pedone, 2000,p.135.